

Complexnummer: 514916

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Tabaksboerderijcomplex

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

514917, 514918, 514919

Woonplaats

Huissen

Gemeente

Lingewaard

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Gochsestraat 7, 6851 JD te Huissen

Complexomschrijving

Inleiding

TABAKSBOERDERIJCOMPLEX, in de huidige vorm waarschijnlijk daterend uit de tweede helft van de negentiende eeuw, bestaande uit de volgende onderdelen: 1. KRUKHUISBOERDERIJ 2. TABAKSSCHUUR 3. WATERPUT De tot het krukhuis type behorende boerderij, die waarschijnlijk een oudere kern bezit, functioneerde oorspronkelijk als tabaksboerderij. Het merkwaardig hoge bijgebouwtje rechts van het achterhuis werd oorspronkelijk gebruikt om de tabak te drogen. Huissen was van de late 17de eeuw tot het einde van de 19de eeuw een belangrijk centrum van tabaksindustrie in de Betuwe en bezat zelfs tot in de jaren vijftig van de twintigste eeuw een tabakswaag aan de Markt. Het complex vormt een van de weinige boerderijcomplexen in de gemeente die nog zichtbaar herinneren aan de tabaksteelt. Op het erf bevindt zich, aan de zijde van de rechter zijgevel (westgevel), een gemetselde en gedeeltelijk gepleisterde en wit gesausde waterput. Aan de Huismanstraat nr.27, ten noord-westen van het complex, bevindt zich een eveneens monumentaal boerderijcomplex waarvan de boerderij (rijksmonument) nog uit de 17de eeuw dateert. Dit complex geeft samen met het complex aan de Gochsestraat met de omringende akkers een goed beeld van de oorspronkelijke agrarische bebouwing in Huissen. Het complex is gelegen aan de noordzijde van de oost-west lopende Gochsestraat tussen de kernen Huissen en Huissen-Zand.

Waardering TABAKSBOERDERIJCOMPLEX, in de huidige vorm waarschijnlijk daterend uit de tweede helft van de negentiende eeuw, bestaande uit een KRUKHUISBOERDERIJ, een TABAKSSCHUUR en een WATERPUT.

- Van architectuurhistorische waarde als een vrij gaaf bewaard voorbeeld van een in de huidige verschijningsvorm waarschijnlijk grotendeels uit de tweede helft van de negentiende eeuw daterende boerderij van het krukhuistype met een aangebouwde tabaksdroogschuur. De gebouwen bezitten waarschijnlijk een oudere kern. Het complex valt op door de karakteristieke detaillering en het materiaalgebruik zoals het rietgedekte dak van de boerderij. Daarnaast bezit het complex nog meerdere oorspronkelijke interieuronderdelen.
- Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van een historisch gegroeid, nu deels verstedelijkt landelijk gebied, waarbinnen het complex door de ligging op een nog onbebouwd enigszins landelijk aandoend terrein een beeldbepalend element vormt tussen de kernen Huissen en Huissen-Zand en in samenhang met het achterliggende monumentale boerderijcomplex aan de Huismanstraat 27 een zekere ensemblewaarde heeft.
- Van cultuurhistorische waarde als een voor Nederland in het algemeen en de Over-Betuwe in het bijzonder zeldzaam voorbeeld van een tabaksboerderijcomplex. Als zodanig is er sprake van een typologisch belang. De verbouw van tabak vormde vanaf de late 17de eeuw tot en met 19de eeuw een van de belangrijkste economische activiteiten in de Over-Betuwe in het algemeen en in Huissen in het bijzonder.

Monumentnummer*: 514917

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 februari 2000
Kadaster deel/nr	82885/79

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Huissen	Lingewaard	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Huissen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Huissen	F			4621

Omschrijving**

Omschrijving

Deze gepleisterde en wit gesausde KRUKHUISBOERDERIJ heeft een voorhuis dat ooit in oostelijke richting is uitgebreid. Het aan de weg gesitueerde achterhuis heeft een afgewolfd, deels met riet gedekt en deels met rode en gesmoorde Hollandse pannnen gedekt zadeldak met de nok haaks op de weg. Het voorhuis heeft een schilddak waarvan het linker achterschild doorgetrokken is en het laag doorgetrokken rechter zijschild aansluit op het dak van het achterhuis. Op de kruising van de nok van het voorhuis en de nok van het achterhuis bevindt zich een gepleisterde schoorsteen. De asymmetrisch ingedeelde VOORGEVEL heeft op de begane grond zowel links als in het midden een venster met een 6-ruits schuifraam met aan weerszijden opgeklampte luiken. Boven ieder venster bevindt zich een klein zoldervenster dat voorzien is van een 2-ruits raam. Geheel rechts bevindt zich een fraaie laat-19de eeuwse paneeldeur met een enkelruits bovenlicht waarvan het stijl- en regelwerk decoratief snijwerk heeft zoals dit ondermeer in de 16de eeuw voorkomt en vervolgens in de late 19de eeuw weer opnieuw wordt toegepast. Boven de deur bevindt zich een klein zoldervenster met een 2-ruits raam. Geheel rechts bevindt zich een klein venster met een 6-ruits schuifraam. Tussen de begane grond en de zolderverdieping bevinden zich in de gevel vijf smeedijzeren muurankers.

De LINKER ZIJGEVEL van het voorhuis bezit een klein venster met een enkelruits raam en een groot venster met een 4-ruits stolpraam en een 2-ruits bovenlicht. Boven dit laatste venster bevindt zich een zoldervenster met een 2-ruits raam. De zeer lage linker zijgevel van het achterhuis bezit vier halfronde 3-ruits stalraampjes afgewisseld met drie segmentboogvormig afgesloten varkensdeurtjes. Naast het linker stalraampje bevindt zich een rechtgesloten enkelruits raampje. De ACHTERGEVEL waarvan meest rechtse geveldeel niet zichtbaar is door de hier tegenaan gebouwde schuur, heeft in het midden een korfboogvormig afgesloten deeldeuropening met dubbele deeldeuren waarvan de linkerdeur een klinket heeft. Aan weerszijden bevindt zich een rechtgesloten venster met een 4-ruits

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

raam. Onder de dakrand bevindt zich een segmentboog- vormig afgesloten houten zolderluik. Geheel links bevindt zich een korfboogboogvormig afgesloten houten staldeurtje. De RECHTER ZIJGEVEL heeft geheel links een klein door een luik afgesloten venster. Rechts hiervan bevinden zich een groot het dakschild doorbrekend venster met een 16-ruits raam en een het dakschild doorbrekende opgeklampte houten deur.

Het INTERIEUR van het voorhuis bezit onder meer nog een houten schoorsteenmantel met gesneden consoles in de middelste kamer van het voorhuis, een niet meer toegankelijke kelder onder de rechts gelegen, van een verlaagde vloer voorziene opkamer en een grote schouw in de keuken. De gang is voorzien van okerkleurige en zwarte tegels. Het achterhuis heeft nog de grotendeels de oorspronkelijke indeling. De voornaamste aanpassing betreft het aanbrengen van een betonnen vloer in een deel van de ruimte.

Waardering KRUKHUISBOERDERIJ, in de huidige vorm daterend uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

- Van architectuurhistorische waarde als een vrij gaaf bewaard voorbeeld van een in de huidige verschijningsvorm grotendeels uit de tweede helft van de negentiende eeuw daterende boerderij van het krukhuistype met een oudere kern. De boerderij valt op door de karakteristieke detaillering en het materiaalgebruik zoals het rietgedekte dak. Daarnaast bezit het interieur nog meerdere oorspronkelijke interieuronderdelen waaronder schouwen in diverse kamers en een tegelvloer in de gang.
- Van stedenbouwkundige waarde als essentieel en functioneel onderdeel van het tabaksboerderijcomplex.
- Van cultuurhistorische waarde als een voor Nederland in het algemeen en de Over-Betuwe in het bijzonder zeldzaam voorbeeld van een ten behoeve van een in oorsprong ten behoeve van de tabaksteelt gebouwde boerderij.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

Monumentnummer*: 514918

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 februari 2000
Kadaster deel/nr	82885/21

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Huissen	Lingewaard	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Huissen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Huissen	F			4621

*Omschrijving***

Omschrijving

De hoog opgaande TABAKSSCHUUR is gedeeltelijk tegen de achtergevel van het achterhuis aangebouwd. De schuur is gebouwd op een rechthoekige plattegrond onder een zadeldak met de nok evenwijdig aan de weg, gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Op de nok bevindt zich rechts een gemetselde schoorsteen. De gevels zijn gepleisterd en vervolgens wit gesausd. De VOORGEVEL bezit rechts een rechtgesloten venster met een 4-ruits raam. De LINKER ZIJGEVEL en de ACHTERGEVEL zijn blind uitgevoerd. De naar de weg gekeerde RECHTER ZIJGEVEL heeft op de begane grond twee halfronde vensters met in schoon metselwerk uitgevoerde rondbogen en meerdelige ijzeren vensters. Onder de dakrand bevinden zich twee kleine rechtgesloten vensteropeningen.

Waardering TABAKSSCHUUR, in de huidige vorm waarschijnlijk daterend uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

- Van architectuurhistorische waarde als een vrij gaaf bewaard voorbeeld van een in de huidige verschijningsvorm grotendeels uit de tweede helft van de negentiende eeuw daterende tabaksschuur. De schuur valt op door de karakteristieke detaillering en het materiaalgebruik zoals de rijzige hoofdvorm en de witgesausde gevels.

- Van stedenbouwkundige waarde als essentieel en functioneel onderdeel van het tabaksboerderijcomplex.

- Van cultuurhistorische waarde als een voor Nederland in het algemeen en de Over-Betuwe in het bijzonder zeldzaam voorbeeld van een ten behoeve van een in oorsprong ten behoeve van de tabaksteelt gebouwde schuur.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Boerderijen, molens en bedrijven	Boerderij (M)	Schuur(M)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 514919

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 februari 2000
Kadaster deel/nr	82885/16

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Huissen	Lingewaard	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Huissen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Huissen	F			4621

*Omschrijving***

Waterput Ten westen van het voorhuis van de boerderij gelegen WATERPUT. De put is voor zover zichtbaar opgetrokken in baksteen gemetseld in koppenverband en vervolgens gedeeltelijk gepleisterd en witgesausd.

Waardering Negentiende eeuwse WATERPUT met oudere kern.

- Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een waterput bij een boerderij. De put is in de huidige vorm waarschijnlijk negentiende eeuws doch heeft vermoedelijk een oudere kern.

- Van stedenbouwkundige waarde als essentieel en functioneel onderdeel van het tabaksboerderijcomplex.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Boerderijen, molens en bedrijven	Boerderij (M)	Waterput met haal

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument